

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit vtilissim[us] tractat[us] q[ui] intitulatur
horologiu[m] eterne sapi[enti]e**

Seuse, Heinrich

Allosti, 1486

Notandu[m] quoq[ue] quod originale huius operis certis te[m]poribus [et]
no[n] nisi i[n] presentia magne gr[ati]e conscriptu[m] fuit ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30857

gere: ac se xpo passo spiritualiē quantū possibile ē in eisdeꝝ con-
formare. Quas tamē hic causa breuitatis explicite ponere omi-
si: sꝫ deuotis personis doctis ꝫ idoctis in nostro vulgari videli-
cet teutonico fidelitē cōmunicauit. Igit̃ discipulus qui añ fuer̃t
affectu cōpassionis dur⁹: cepit per cōtinuū eiusdē meditationis
vium ad tante memoriā passiois mollescere: ꝫ diuersas eo mō
put in sequētibus apparebit illuminatiōes habere: discipulus
aut̃ dū predicta put edoct⁹ fuerat scribere ichoasset: ꝫ examina-
trix bonorū aduersitas eū a ceptis retrahere tēptaret: xps ei in
visione astitit in ea forma q̃si iā de colūna in qua flagellat⁹ fuit
descēdens: ꝫ sua vulnera recētia ac cruētata eū cōtrectare per-
mittēs: aduersitatis ipius vulnera sanauit: ꝫ ad perficiendum
inchoata animauit

Notandū quoqꝫ quod origi-
nale huius operis certis tēporibus ꝫ nō nisi i presentia
magne gr̃e conscriptū fuit: nō enī predict⁹ discipul⁹ no-
mine ꝫ p̃sona in hoc ope ignotus: videbat̃ ibidē habere modū
agentis vel dictātis: sꝫ modū quēdam diuina patiētis. Nam cū
omnino nesciret qd scriberet vel scribere deberet: p̃ reuelatiōes
spirituales habuit: ꝫ quādo scriber̃ debuit: ꝫ pene singulas ma-
terias quas scripsit porro extra hoc tēpus si qd q̃si ex se dictasse
vel aliūde collegisse: aut etiā excerptisse voluisse ꝫ p̃dictis appo-
suisset: tā insipidū reddebat̃ ꝫ ineptū fiebat: vt si q̃s sapes aut
colores cōtrarios in vñū cōpingere niteret: ꝫ tñ ea q̃ data crāt
ad tābulā cōcepisset: ad se reuersus studiose rimatus ē: vt nihil
in his eēt qd a dictis sanctorū patrū discreparet. Sꝫ hoc qd diui-
na tradēte sapia sibi per spiritualē illustrationē ifunderet: auto-
ritate sacre scripture diuinit⁹ scis inspirāte fulciret. Cū idem in
sensu aut etiā in ṽbis ꝫ sensu vel certe simile reperiret. **P**ost
completū vero hui⁹ laborē: dū timore quodā humano teneret:
ne ab emulis q̃ nūc q̃qꝫ sic olim inuidia stimulatē: facta q̃qꝫ licet
bona deprauare aut penit⁹ annullare nō d̃stūt: diuina carisma-
ta appellātes sup̃sticiosa signiēta: ꝫ scās reuelatiōes fantastical
deceptiōes: sanctorūqꝫ gesta patrū eē dicūt narratoriū fabulosū
tanqꝫ hoies q̃ nō gustauerūt ea q̃ sūt spiritus sci. Ipi vero solum
mō adiuentiōes topicas vel p̃positiōes dubias sequentē tanq̃m
demonstratiōes certas: ꝫ licet in p̃dictis diligēs cautela sit adhi-
benda: nō tamē spernēda sūt vsqꝫqꝫ. Timens ḡ ne istud q̃qꝫ
similit̃ piū opus eorū dentib⁹ dilaceraret. cogitauit ip̃z occultar̃

3
aut etiā penitus suppr̄imere: qđ ne fieret diuina sapiētia per ap-
tissima signa ⁊ pulcras reuelatiōes omnino p̄hibuit. Sed ⁊ be-
ata virgo cū filio suo cuidā p̄sone apparēs hec eadē omnibus
deū diligētib⁹ cōmunicari p̄cepit. **Explicit plogus.**

Incipiunt tituli primi libri:

Materia primi libri ē xp̄isti
passio preciosissima: que de se ad amorē feruidū multū
ē motiua: ⁊ qualif ver⁹ sapiētie discipulus ī suis actib⁹

se eidē debet cōformare. Dis iterferunt quedaz materie cōmu-
nes ⁊ motiue ad p̄positū pertinētes. **Qualif** quidā electi ⁊ di-
uina gratia p̄uenti ad deū mirabilif trahunt: ⁊ specialiter quō
qđdam iuuenis fuerit tract⁹. **Quomodo** xp̄i passio sit p̄ambu-
la ad cognitionē diuinitatis: ⁊ qualē formā xp̄us cōtraxerit ex

acerbitate sue passionis. **De** quibusdā xp̄i passionib⁹ ⁊ quali-
ter verus amator se eidē debet cōformare: ⁊ quare de⁹ p̄ talem
mortē voluit genus humanū redimere. **Qualiter** aīa q̄ spon-
sum per peccatū pdiderat: ip̄m sub cruce per feruidā penitētiā
inuenit xp̄i passione adiunāte. **Plāctus** sup̄ extincto feruore
deuotionis in diueris p̄sonis vtriusq; sexus modernis tēpori-
bus: quos xp̄s per suā passionē reuocat ad verū amorē. **Qua-**
lis sit diuina sp̄sa eterna sapia: ⁊ de ip̄i⁹ amoris q̄litate. **De** di-
uina sapia sit amabilis parit ⁊ terribilis. **De** vicissitudine vi-
sitatiōis diuine: ⁊ q̄lter aīa debet se tūc tenere. **Quare** diuina
sapiētia suos caros ī hoc mūdo p̄mittit tā multiplicif tribulari.

De cruciatib⁹ infernalib⁹. **De** gaudys⁹ sup̄celestib⁹. **De**
minatio quarūdā obiectiōnū q̄ in p̄cedētib⁹ sunt obmissē. **De**
vtilē sit seruo dei in hoc mūdo multas sustinere tribulationes.

De vtilē sit passionē xp̄i iugit̄ habere in memoria. **Quo** ve-
rus xp̄i discipulus debet se cōfigurare passionib⁹ ip̄ius. **Com-**
mēdatio singularis beate Marie v̄ginis: ⁊ de dolore ei⁹ inesti-
mabili quē habuit ī passiōe filij. **Explicit tituli.**

Incipit liber prim⁹. Et p̄mo q̄lif elcī qđā ⁊ diuina gr̄a preuē-
ti ad deū mirabilif trahūt: ⁊ sp̄calif quō qđā iuuenis fuit tract⁹

Hinc amari ⁊ exq̄sui a iuue-
tute mea: ⁊ q̄sui mibi sp̄sam assumere. **E**rat quidaz
iuuenis deo not⁹: q̄ dū in p̄meue iuuetutis flore seculi
vanitatib⁹ ip̄licari cepisset ⁊ p̄ labētia mūdi oblectamēta d̄sue